

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23866/2023
08.08.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Зорана Хацића, председника већа, Мирјане Андирјашевић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Дашић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Бисерка Крпић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 32/23 од 01.06.2023. године, у седници одржаној 08.08.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 32/23 од 01.06.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П 3405/2021 од 18.10.2022. године, обавезан је тужени да тужиљи на име изгубљене зараде у висини аренде на земљишту уписаном у лист непокретности број ... КО ..., парцела број .../... ..., њива 1. класе од 1.220 м² и ... њива 2. класе од 15.101 м², и парцела .../... ..., њива 2. класе од 8.807 м², на којима је сувласник 1/3 дела, а које тужени користи, исплати износ од 707,65 евра са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, рачунајући камату од 29.12.2016. године до исплате и то за аграрну сезону 2010/2011 годину на износ од 94,15 евра, за 2011/2012 годину износ од 108,83 евра, за 2012/2013 годину износ од 90,92 евра, за 2013/2014 годину на износ од 89,75 евра, за 2014/2015 годину на износ од 86,32 евра и за 2015/2016 годину на износ од 72,08 евра и рачунајући камату од дана 29.08.2018. године до исплате за аграрну сезону 2016/2017 годину на износ од 82,80 евра и за 2017/2018 годину на износ од 82,80 евра (став други изреке). Обавезан је тужени да тужиљи на име изгубљене зараде у висини закупнине на кући у ... у улици, на којој је тужиља сувласник у 1/3 дела, а коју тужени користи у целости па и тужиљин сувласнички део исплати 2.770 евра са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате почев од 29.12.2016. године до исплате са каматом на сваки појединачни месечни износ као у ставу трећем првостепене пресуде (став трећи изреке). Обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 242.400,00 динара, са законском

затезном каматом од извршности пресуде до исплате (став четврти изреке). Тужилја је ослобођена обавезе плаћања судске таксе у овом парничном поступку (став пети изреке).

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 32/23 од 01.06.2023. године, жалба је делимично усвојена и пресуда Основног суда у Суботици П 3405/2021 од 18.10.2022. године у делу одлуке о тужбеном захтеву и делу одлуке о трошковима поступка (став први, други, трећи и четврти изреке) преиначена, тако што је захтев на име изгубљене зараде у висини аранде на земљишту уписаном у лист непокретности број ... КО ..., парцела број .../... .. њива 2. класе од 8.807 м², на којој је тужилја власник у 1/3 дела, захтев за исплату преко износа 165,60 евра до износа од 707,65 евра за износ од 542,05 евра са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате од 29.12.2016. године до исплате и то за аграрну сезону 2010/2011 за износ од 94,15 евра, за 2011/2012 годину износ од 108,83 евра, за 2012/2013 годину за износ од 90,92 евра, за 2013/2014 на износ од 89,75 евра, за 2014/2015 годину на износ од 86,32 евра и за 2015/2016 годину на износе 72,08 евра; захтев за исплату на име изгубљене зараде у висини закупнине на кући у ... у улици, на којој је тужилја сувласник у 1/3 дела а коју тужени користи у целости износе од 2.770 евра са каматом у висини референтне каматне стопе Европске централне банке на главне операције за рефинансирање увећане за 8% поена у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате и то за временски период 21.12.2010. године до 31.12.2010. године на износ од 10 евра почев од 29.12.2016. године до исплате, за временски период од 01.01.2011. до 30.11.2016. године на износ од по 30 евра почев од 29.12.2016. године до исплате, за временски период од 01.12.2016. године до 31.07.2018. године на износе од по 30 евра почев од 29.08.2018. године до исплате, за временски период од 01.08.2018. године до 31.08.2018. године, на износ од 30 евра почев од 15.09.2018. године до исплате одбијен и одређено да свака странка сноси своје трошкове поступка док у осталом побијаном непреиначеном делу пресуда потврђена а жалба у том делу одбијена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и погрешне примене материјалног права.

Тужени је одговорио на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да ревизија тужилје неоснована.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Суд није ценио ревизијске наводе који се односе на битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, јер она није дозвољен ревизијски разлог. Ревидент указује на битну повреду поступка из члана 374. став 2. тачка 7. ЗПП, али ни она у конкретном случају није дозвољен ревизијски разлог, јер је другостепена пресуда донета у седници већа, без расправљања.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је након смрти свог оца ВВ 1993. године на парцели број .../... .. и парцели број .../... .., све КО ... уписана као носилац права приватне својине у 1/8 дела, њена мајка сада покојна ГГ у 5/8 дела и сестре ДД и ЂЂ у по 1/8 дела. Тужила наведене парцеле није обрађивала, већ парцелу .../... на којој је такође имала сувласнички удео, јер је договор са осталим сувласницима био да свако обрађује по јутро од неке од наслеђених парцела колико одприлике износи удео од 1/8 на свим наслеђеним парцелама. Током 2002. године, тужила је свој удео на парцели број .../... продала туженом, што су урадили и остали сувласници, осим ЂЂ, која је остала сувласник на предметној парцели са уделом од 1/8 делова, а тужени у 7/8 удела, док је на осталим наслеђеним парцелама број .../... КО ... и број .../... КО ... тужила остала и даље сувласник у 1/8 дела.

Тужени се бави пољопривредом, обрађује пољопривредно земљиште па је са својом баком, сада покојном ГГ дана 28.07.2005. године закључио уговор о закупу њеног сувласничког удела од 5/8 дела парцеле број .../... КО ... у површини од 1 ха и 02 ара и 00 м² (од укупне површине од 1 ха 63 ара и 21 м²) и сувласничког удела од 5/8 дела парцеле број .../... КО ... површине 54 ара и 91 м² (од укупне површине 88 ари и 07 м²), који уговор је потом продужен новим уговором закљученим 26.03.2009. године у трајању од 15 година, али само у погледу парцеле .../... за површину од 1 ха 02 и 00 м². Тужени је поред сувласничког удела од 5/8 дела пољопривредног земљишта у својини своје бабе обрађивао и пољопривредно земљиште од своје мајке, тада у висини од 1/8 дела парцеле број .../... КО ... у површини од 2.040,125 м² (од укупне површине од 1 ха 63 ара и 21 м²) и 1/8 дела парцеле .../... КО ... површине 1.100,875 м² (од укупне површине 88 ари 07 м²). Тужени својој баби и мајци није плаћао закуп за део њиховог земљишта који он обрађивао нити су оне тужбом захтевале исплату закупнине.

Према уговору о закупу тужени је био у закупу парцеле .../... КО ... и на површини од 5/8 дела или 5.491 м², сувласничком делу своје бабе као и сувласничком делу мајке од 1/8 дела или 1.100,875 м². За површину коју је чинио мајчин сувласнички удео тужени је добијао субвенцију државе. Преостали део парцеле, који чини сувласнички удео тужиље и тетке туженог ЂЂ од по 1/8 дела или по 1.100,875 м² тужени у периоду до 2010. године није користио. Након смрти бабе, када је њен 5/8 дела парцеле број .../... КО ... прешао на њене законске наследнице, када је свака од њих постала сувласник са по 1/3 дела на истој, тужени ни тада није користио нити је био у поседу 1/3 дела који припада тужиљи. Тужени је и даље обрађивао исту површину од 1.098 м² парцеле број .../... део који припада његовој мајци иако је од 2010. године 1/3 дела пољопривредног земљишта које припада његовој мајци износи више (2.935,87 м²).

Парцела број .../... КО ... је укупне површине 16.321 м². Према уговору о закупу тужени са својом бабом био у закупном односу на површини од 5/8 дела (10.200 м²) и мајчиних 1/8 дела (2.040,125 м²) укупно за коју површину је тужени добијао субвенцију од државе. Преостали сувласнички удели од по 1/8 дела парцеле (од по 2.040,125 м²) који припадају тужиљи и тетке туженог ЂЂ, тужени у преиоду од 2004. до 2010. године није користио. Након смрти бабе тужиоца, када је њених 5/8 дела парцеле број .../... прешло на законске наследнице, свака од њих била је сувласник од по 1/3 дела, а тужени је наставио да користи исту површину што практично значи да је са увећањем сувласничких сразмера тужени делимично прешао и на право тужиље у

површини од 3400 м². Наиме, 1/3 дела парцеле број .../... КО ... износи 5.440,33 м². Како је тужени након смрти своје баке наставио да обрађује површину од 12.240 м² у коју површину улази сувласнички удео његове мајке од 1/3 дела (5.440 м²) преостала површина тј разлика од 6.800 м² припада другим двома сувласницама (тужиљи ЂЂ свакој од по 3400 м², коју тужиља није могла да обрађује, јер ју је по основу уговора о закупу са баком обрађивао тужени. Тужиља се није обраћала ни туженом ни својим сестрама ради деобе или ради исплате закупнине због коришћења њеног сувласничког удела и није позивала туженог да престане са обављањем пољопривредних радова на њеном делу парцеле из разлога што се о њеној мајци, баби туженог бринула њена сестра, мајка туженог и тужени. Стога је сматрао да њен допринос у издржавању мајке огледа у њеној одлуци да предметне непокретности не користи док је мајка жива. Мајка тужиље је преминула 21.12.2010. године. Тужени није тужиљи плаћао закуп дела површине који припада њој почев од пољопривредне сезоне 2010/2011 годину. У агроекономској 2016/2017 годину за површину од 3400 м² или 0,59 КЈ се плаћала аренда у висини од 1000 килограма пшенице по катастарском јутру, док је просечна цена по килограму пшенице била 16,77 динара, тако да је аренда за 2016/2017 годину за наведену површину износила укупно 9.894,30 динара или 82,80 евра (према средњем курсу евра од 119,4898 динара) са валутом плаћања на дан 15.08.2017. године. У агроекономској 2017/2018 годину за површину од 3400 м² или 0,59 катастарских јутара се плаћала аренда у висини од 1000 килограма пшенице по катастарском јутру док је просечна цена по килограму пшенице била 16,77 динара, тако да је аренда за агроекономску 2017/2018 годину за наведену површину износила укупно 9.894,30 динара или 82,80 евра (према седњем курсу евра од 119,4898 динара) са валутом плаћања на дан 15.08.2018. године. Предметну породичну кућу након смрти оца тужиље 1993. године наследила је мајка тужиље у 5/8 дела, тужиља и њене две сестре у по 1/8 дела. Мајка тужиље је у наслеђеној породичној кући живела сама до 2004. године када је преселила домаћинство своје ћерке ДД, мајке овде туженог. Мајка тужиље је остала да живи у домаћинству мајке туженог до своје смрти 21.12.2010. године. Након што је она прешла да живи код ћерке тужени се у новембру 2004. године преселио у породичну кућу своје бабе заједно са својом ванбрачном супругом. Тужени се у кући тужиље уселио уз знање и одобрење сада покојне бабе. Док је покојна ГГ била жива ни једна од три ћерке се није противила што тужени станује у њиховој породичној кући и није истицала захтев за плаћање закупа. Тужиља наведено није чинила из разлога што није желела да се меша у одлуку мајке и због чињенице да се њена мајка налазила код сестре, мајке туженог. Предметна кућа је у спорном периоду била сувласништво тужиље и њене две сестре у по 1/3 дела, а исту и даље користи тужени. Тужиља никада није тражила да уђе у посед свог сувласничког дела куће нити је од туженог тражила куључеве од куће односно његово иселење. Тужени не плаћа закупнину. На име закупнине за спорну кућу могуће је остварити износ од 90 евра на месечном нивоу односно за сувласнички удео од 1/8 дела 11,25 евра, а за сувласнички део од 1/3 дела 30 евра.

Из овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је обавезао туженог да тужиљи плати накнаду за коришћење њеног сувласничког дела, јер је користио туђу ствар без правног основа за период од 21.12. 2010. године закључно са августом 2018. године, на основу одредбе члана 219, 214 и 210. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је делимично преиначио првостепену пресуду и делимично одбио тужбени захтев у целости у односу на парцелу .../... ко ..., јер је утврђено да је

тужени није користио након бабине смрти, нити је био у поседу тужиљиног дела парцеле. За преостало пољопривредно земљиште и кућу другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за исплату изгубљене зараде за период пре подношења тужбе, јер је закључио да је до дана подношења тужбе тужени био у прекаријелној државини.

По становишту Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

У поступку је несумњиво утврђено да тужени није у поседу дела парцеле .../... који би одговарао сувласничком уделу тужиље од тренутка смрти његове бабе, па је неоснован ревизијски навод да је у том делу требало потврдити првостепену пресуду. И по становишту Врховног суда за преостале непокретности, тужиља, насупрот наводима ревизије има право на накнаду стеченог без правног основа до тренутка подношења тужбе за накнаду стеченог без правног основа. У току поступка несумњиво је утврђено да је тужени користио кућу и земљу уз сагласност свих сувласника, мајке и тетка јер се његова мајка старала о њиховој мајци, без плаћања закупнине. Таква државина, и по становишту Врховног суда има обележја прекаријума. Прекаријум као институт био је регулисан одредбама параграфа 974 Аустријског грађанског законика која правила се примењују сходно одредби члана 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 6 априла 1941. године и за време непријатељске окупације. За прекаријум је битно да се ради о употреби која је бесплатна и коју давалац може увек опозвати. Како је у поступку утврђено да су му кућа и земљиште дати на бесплатну употребу, то је он имао право, као савесни држалац са правним основом да користи до опозива. Моментом подношења ове тужбе тужиља је манифестовала вољу да опозове сагласност да тужени користи предметну имовину без накнаде, па за период пре подношења тужбе нема право на потраживање према туженом по основу стицања без основа јер није неовлашћено користио њену имовину у своју корист. Тужиљи не припада потраживање за период пре подношења тужбе јер није доказала да је манифестовала вољу да опозове сагласност тужиоцу да користи њену имовину без накнаде. Ни у ревизији ревидент не тврди да је она подносила тужбу из које би се манифестовала њена воља да опозове сагласност тужиоцу да користи њену имовину без накнаде.

Из свега изнетог Врховни суд је одлучио као у изреци на основу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Зоран Хаџић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић